



## Adolph Valentiner.

Enhver, der interesserer sig for vort Agerbrugs Fremgang, vil med Sorg have erfaret Statsraad Valentiners Død. Hans Navn er nøje knyttet til vort Agerbrugs Udvikling i den nyere Tid; baade med Gjærning, Skrift og Tale søgte han at virke — derfor, og man kan sige, at det var hans vigtigste Livsformaal at fremme det; han gjorde enhver Opoffrelse, underkastede sig enhver Anstrængelse, hvor han troede at kunne virke derfor. Dette Tidsskrifts Hefter indeholde saamange Beviser paa hans flittige og dygtige Gjærning, at det kun er en simpel Taknemmelighedsgjæld vi søge at afbetale, naar vi her med korte Træk give et Tilbageblik over hans Liv.

Adolph Valentiner fødtes den 4de Juli 1803 paa Gaarden Futterkamp i det østlige Holsten, hvor hans Fader Heinrich Christian W. dengang var Forpagter, og da denne ogsaa har havt sin Betydning for vort Agerbrug, og hans Virksomhed navnlig har havt stor Indflydelse paa Sønnens Arbejde i Landvæsenets Interesse, skulde vi her omtale hans Livsforhold med nogle Ord, hvortil vi saameget mere føle os opfordrede, da vi tidligere ikke have seet dem behandlede uden i Forbigaaende. H. C. Valentiner var født 1767 i Svensby i Angeln, hvor hans Fader, tidligere Overtorster, ejede en Gaard. Han blev opdraget til at studere og laa fra 1786—90 ved Universitetet i Kiel, men Landbruget tiltrak ham dog mere og 1791 overtog han Futterkamp i Forpagtning. 3 Be-

gyndelsen havde han her store Vanskeligheder at kæmpe med, fremkaldte dels af Gaardens forsojnte Tilstand og hans ringe Pengemidler, dels af de vanskelige Tidsforhold ved Krigene og de politiske Omvæltninger, som dengang foregik i Europa. Ved Dngtighed, Udholdenhed og Ketsstaffenhed overvandt han imidlertid alle Vanskeligheder, erhvervede sig Ejerens, en Grev Platen's Tillid i høi Grad, og denne, som boede i Hannover, overdrog ham Bestyrrelsen af hele Godset, saaledes, at han kunde forvalte det efter bedste Skjøn mod en vis Afgift. Han arbejdede nu af al Evne paa at bringe Jorden i Kraft, drev Studiefodring i stort Omfang, tog kun faa Halme, udlagde Jorden til Græs i fuld Gjødningskraft, og afgræssede den i en Række af Aar væsentlig med jydste Stude. Han havde i Marsken seet Værdien af naturligt godt Græsland og søgte nu at frembringe det samme ved Kunst.

1823 var hans Forpagtning udløben, men da den ny Ejer saae hvilke store Afgrøder han mod Slutningen af Forpagtningen ved en stærkere Dyrkning bragte ud af Jorden, navnlig ved Kapsdyrkning, udkjøbte han ham til Fratrædelse allerede 1819 mod den betydelige Erstatning af 36000 Rd. Courant (57600 Rd. R. M.) foruden den Erstatning, som efter uwillige Mænds Skjøn tilstodes ham for Dgningsforetagender paa Gaarden og Bøndergodset. Han boede derefter 4 Aar i Lübeck, vel mest af Hensyn til Børnens Opdragelse; men hans Bestemmelse var vistnok allerede dengang at købe Tordegods paa Sjælland, som han kjendte fra tidligere Besøg, og 1821 kjøbte hans ældste Søn, Ulrik B., paa hans Vegne Gaarden Bredehave ved Præsto, og 1822 Gjeddesdal ved Roeskilde, hvortil han flyttede med sin Familie i Foraaret 1823.

Gjeddesdals Jorder vare, da han modtog Gaarden, i en meget simpel Tilstand, manglende baade Gjødningskraft og Bearbejdning, og Sædepriserne vare saa lave, at Korndyrkning medførte Tab. Som klog og forudseende Mand, der vidste, at gode Tider følge efter flette, benyttede han just de lave Sædepriser til at bringe Jorderne i Gjødningskraft ved en storartet

Studedefning, som han begyndte det samme Aar han havde kjøbt Gaarden, og skaffede sig Korn ved Indkjøb hos Bønderne i Omegnen. Efterat Jorden var udgravet, merglet og gjødet med den kraftige Studegjødning, tog han en Rugagrøde, som blev lagt ud med en Blanding af rød og hvid Kløver og Timothei. Jorden var taknemmelig og han frembragte Græsmarker, som man hidtil ikke havde seet Mage til i Sjælland,<sup>1</sup> og efter faa Aars Forløb holdt han Sommer og Vinter 400 store jydskke Stude, indkjøbt paa de bedste Studegaarde, som græsfeededes om Sommeren og feededes med Korn og Kartofler om Vinteren. Af de Beretninger, der ere opbevarede om dette interessante Agerbrug\*), sees Driften at have været den, at efter Grønjordshavre, hvortil reolpløjedes, toges Brak, som dog hyppigt benyttedes til Bikkeshavre, som gjordes til Hø, hvorefter fulgte Rug, som udlagtes med Kløver og Timothei; Græsset blev aldrig flaaet, men aftøjret og henlaa i 5 Aar. Til en stor Stud var  $\frac{1}{2}$  Td. Græsland tilstrækkelig, om Vinteren erholdt en Stud daglig  $\frac{1}{2}$  Stp. Byg eller en tilsvarende Fodervardi i andre Sædarter eller kogte Kartofler, som i mættet Tilstand og blandet med Haffelse gaves til Studene, der desuden fik en Giwt Bikkeshavrehø daglig. Studene bragtes til en Vægt af indtil 700  $\mathcal{R}$  Rjød og 160—200  $\mathcal{R}$  Tælle, altsaa til en Størrelse som de bedste jydskke Stude, der nu gaae til England.

Man seer saaledes, at H. C. Valentiner drev Landbruget med Kraft, men tillige med megen Tænkfomhed og stor Indsigt for snarest muligt at sætte de af Naturen gode men vanrøgtede Jorder paa Gjeddesdal i bedst mulige Stand. Dertil hørte imidlertid en stor Capital, og i de første 6 Aar tilfattede han paa Gaardens Drift 50000  $\mathcal{R}$ .; Studedefningen kunde nemlig trods de lave Sædepriser kun udføres med Tab; Kjøbenhavn frembød ikke noget fordelagtigt Marked for de store fede Stude, han bragte frem, og i flere Aar naatte man salte Rjødet til

\*) Begtrup: Ny landoekonomist Tidende, 7 Bind, 1830 S. 8 og A. Valentiner: Tidsskrift for Landoekonomi, ældre Række, 6te Bind, 1839, S. 288.

Udførelse, som vel undertiden kunde være fordelagtigt, men ialmindelighed bragte Tab. Naar man betænker, at dette stete paa en Tid, hvor andre Landmænd indskrænkede deres Udgifter til det allernødvendigste, maa man beundre den Tillid H. C. Valentiner havde til Jorden. To Afhandlinger findes fra hans Haand i Nye landoekonomist Tidenders 4de Bind 1830, nemlig om Mergel og om Syllands Studehandel, der begge endnu ville læses med Nytte.

Fra 1828 begyndte man paa Gjeddesdal at erstatte Studene med Kær og 1831 indrettedes et fuldstændigt Mejeri, samtids med at Jorden dyrkedes stærkere og Kapsdyrkning indfortes. 1ste Mai 1831 overlod H. C. Valentiner, som nu ansaae sin Opgave ved Gjeddesdals Dyrkning for endt, Gaarden i Forpagtning til Sønnen Adolph Valentiner, og allerede den 19de Septbr. s. A. døde han af den typhøse Feber, som bortrev saamange Mennesker paa Sjælland og de mindre Øer i det Aar.

Da A. Valentiner i Foraaret 1831 overtog Gjeddesdal i Forpagtning, var han ikke fuldt 28 Aar; han havde nydt en omhyggelig Opdragelse, var i Latinstolen i Kiel fra 1813—15, men da denne Skole dengang ikke var god, fik han privat Undervisning hjemme til 1817, da han 14 Aar gammel kom i Gymnasiet i Lübeck, som han gennemgik til 1822, samme Aar Faderen havde kjøbt Gjeddesdal, og da han var bestemt til at være Landmand, sendtes han derhen, for at uddannes under den ældre Broder Ulrik, der styrede Gaarden. I ham fandt han uden Tvivl en god Vejleder, da hans Dngtighed som praktisk Landmand fiden er bleven almindelig erkjendt som Ejers af Bredehave og 30aarig Forpagter af Gjorslev.

Fra 1824 til 1830 var Indkjøbet af de fede Stude, som fededes paa Gjeddesdal, betroet Adolph Valentiner, og han færdes i den Anledning baade i Vinter- og Sommertiden omkring i Sylland til Hest og ofte med mange tusinde Rigsdaler i sin Badsæk. Ogsaa Salget af de fede Stude var væsentlig overdraget ham, og han foretog i den Anledning en Rejse til

Kanaløerne, Frankrig og Holland, for at søge Affatning for det saltede Kjød. Han havde saaledes seet sig endel om, inden han overtog Gjeddesdal i Forpagtning, men meget kyndig i Agerbruget var han neppe. Efter Faderens Død overtog han Gaarden som Ejer for 160000 Rd., men under trykkende Forhold, da han havde 5 Brødre\*) og 4 Søstre, som gik i lige Arv, hvis Arvepart efterhaanden skulde udredes, og midlertidig forrentes; selv ejede han neppe 12000 Rd. i Gaarden.

Som det sees af de Regnskaber, han senere har offentliggjort\*\*), vare Indtagterne i de første 20 Aar ikke store, kun imellem 8 og 9 Rd. af en Td. Land. Det var først efter 1853 at Indtagten steg betydeligt, til 20 Rd. og derover pr. Td. Land. Dertil hidrog vistnok for endel de højere Priser, men væsentlig hidrørte det dog fra Drainingen, som begyndtes regelmæssigt 1853, efterat der 1848 var gjort et mindre Forsøg, fra en rigelig Dvægfodring, især ved Hjælp af Klid, og Anvendelse af Hjalpegjødning, hvorved der frembragtes rige Sædafgrøder og frodige Græsmarker, og det ikke alene under gunstige, men ogsaa under ugunstige Vejrforhold. Gjeddesdal afgav saaledes i en Række af Aar Exempel paa, hvorledes en Gaard, der er bragt i Kraft, og hvor der siden arbeides hen til at vedligeholde og forsøge den, bringes til at give firkte Afgrøder, og man kjender maaskee ikke nogen Gaard hos os, hvor Rapsdyrkning har kunnet fortsættes uafbrudt i 40 Aar paa omtrent  $\frac{1}{16}$  af Arealen\*\*\*), og i de sidste 10 Aar i Gjennemsnit givet en større Afgrøde, end i de første 10 Aar, trods Virkning af Mergling og den stærke Studesedning, som just i den første Tid skulde synes at maatte virke saa kraftig.

3 Faderens Tid førtes udførligt Regnskab og Optegnelser

---

\*) De 3 af Brødrene bleve Landmænd: Ulrik B. Forpagter paa Gjorsløv, Herman B. Forpagter paa Søholm og Gustav B. Forpagter paa Klintholm, men døde ung. De vare saaledes alle tre Forpagtere hos Kammerherre Scavenius.

\*\*) Tidsskrift for Landøkonomi, 3die Række, 6 Bind, 1858, S. 135.

\*\*\*) See S. St., 3die Række, 9 Bind, 1861, S. 357.

over Gaardens Udbytte, Indtægter og Udgifter. Dette forfattedes af Sønnen, som tillige med stor Næbenhed fremlagde Resultaterne for Offentligheden, og derved gav et vigtigt Bevis for, at det er muligt at bringe et fordelagtigt Udbytte af Jorden, samtidig med at der arbejdes paa at forøge dens Kraft, men at der skal Tid til, inden det naaes, og at Landmanden ikke maa tabe Taalmodigheden, om Maalet ikke naaes saa tidligt, som han ventede det.

Gjeddesdal vandt snart Navn som en af Landets bedst dyrkede Gaarde, og der var altid stor Efterspørgsel efter at anbringe unge Landmænd der, hvortil Valentiner imidlertid ikke var meget villig; dog have mange, som navnlig ved Bekjendtskab vare knyttede til Familien, været anbragte der, og deriblandt flere, som siden bleve blandt vore bekjendteste Landmænd. Der kom hvert Aar en Mængde Besøgende fra Ind- og Udlandet, og enhver forstandig og tænksom Landmand tog sikkert et lærerigt Udbytte med derfra, men dermed ville vi dog ikke sige, at alle følte sig tilfredsstillede. Skjønne, storartede Bygninger, nye og kostbare Maskiner og pyntelige Omgivelser var nemlig ikke Valentiners Sag; han meente, at naar der sørgedes for lune Stalde til Dyrene og tilstrækkeligt Husrum for Sæden og Mejerilokale, har Landmanden gjort nok; at anvende meget paa Bygninger, bringer sjelden Rent; derimod havde han naaet efterhaanden at faae alle Markveje stenlagte, Hestene, hvoraf han holdt forholdsvis faa, bleve stærkt fodrede og Vogne og Redstaber vare altid i god Stand; han vidste overhovedet godt at gjøre Forstjel mellem hvad der skete for Stadsens og hvad for Rytters Skyld; paa Qvægets Fodring og Markernes Gjødning blev aldrig sparet. Maa skee gif han dog med Hensyn til Bygningens Økonomi noget vel vidt; hans Mejerilokaler lode ikke faa lidt tilbage at ønske, men hindrede ham dog ikke i at producere fint Smør; dog var han ogsaa her bestemt paa at foretage Forandringer, hvis Døden ikke havde overrasket ham.

I Landbostanden vandt Valentiner snart fortjent Tillid.

Allerede 1835 blev han Medlem af det kgl. Landhusholdnings-selskabs anden Agerdyrkningskommission, hvis Formand han var for 1849, og ved de enkelte Kommissioners Sammensmeltning 1858 blev han Medlem af den almindelige Kommission og gjenvalgte stadigt. Han var Formand for Kjøbenhavns Amts Landboforening fra dens Oprettelse 1841<sup>32</sup> til nogle Uger før sin Død, da han fratraadte. Han var Medlem af Udvalget for Landmandsforsamlingen i Kjøbenhavn 1852 og for det i Flensborg 1854; en af Direktorerne i Brandforsikringsforeningen for værlig Ejendom i Sjællands Stift, og blev baade af det Offentlige og Private benyttet i mange Tillidshverv, da hans Utrættelighed, Uegenntte og store Interesse for Alt hvad der kunde fremme Landbruget, almindelig anerkjendtes. Han var stadig Censor ved Examen paa Landbohøjskolen og indtil sin Død Formand for Sogneforstanderskabet i sit Sogn. Han arbejdede med stor Hurtighed, men var en Hader af alt Formvæsen; han klagede ofte over de mange Indberetninger, som hans Stilling som Sogneforstanderskabs Formand krævede; ogsaa kunde han let blive utaalmodig over formegen Tale, og var derfor ingen god Dirigent ved Discussionsmøder. — Regjeringen paaffjønede Valentiners Fortjenester; 1854 udnævntes han til Ridder af Dannebrog, og 1859 til Etatsraad, samtidigt med Godsejer Tesdorpf paa Durupgaard.

Mange danske Landmænd kjende Valentiner fra Landmandsmøderne, hvor han altid var tilstede og med Liv og Interesse deltog i Forhandlingen. Ogsaa af Landhusholdnings-selskabet var han et virksomt Medlem; flere af de Foredrag, han holdt der ved Vintermøderne, navnlig over Forpagtningsforholdene, indeholde saamange grundige Betragtninger, at de høre til de vigtigste Indlæg i denne Sag. I Kjøbenhavns Amts Landboforening holdt han flere Foredrag, hvoriblandt vi skulle fremhæve et meget berøget, som han holdt den 23de Novbr. 1864, det blev trykket, men kun som Manuskript, og omdelt til Foreningens Medlemmer. Det var fremkaldt

ved Tidens Tryk og indeholdt en indtrængende Opfordring til Arbejdsomhed og Nøjsomhed baade for Gamle og Unge, men tillige udtaltes der et frejdigt Haab om, at det, naar vi tage os sammen, kan lykkes os af det indskrænkede Land at frembringe et ligesaa stort Overflud til Udførsel som tidligere af det samlede Monarki, hvilket han ved Talsførrelser søgte at bevise. Ogsaa i Landbohøjskoleforeningen holdt han efter Opfordring flere Foredrag for at udvikle for de unge Landmænd en ældre Landmands Anskuelse om Kundstavers Nødvendighed; saaledes fandt man ham altid beredvillig, hvor han troede at kunne gjøre nogen Nytte.

Men det var ikke alene ved Exempel og ved Ordet at Valentiner søgte at fremme Agerbruget, ogsaa Pennen brugte han flittig. Den første trykte Afhandling vi kjende fra ham er den ovenomtalte i Brevform affattede Beretning om Studiefedningen paa Gjeddesdal i Faderens Tid, den er skreven 1838, og siden saae man nu og da i Tidsskriftet nogle Beretninger fra hans Haand. Men hans egentlige Stribentvirkomhed falder i Aarene mellem 1852 og 62 altsaa da han var mellem 50 og 60 Aar. Han skrev i den Tid en Række Afhandlinger til Tidsskrift for Landøkonomi, og da Aageskrift for Landmænd var begyndt 1855, tog han med megen Interesse Del i de forskjellige Discussioner over Landbrugsførgsmaal, som da kom frem. Han havde den Evne, som destoværre faa af vore Landmænd besidde, at føre en hurtig Pen, og da med hans livlige Temperament og store Interesse for Landbrugets Fremme, Deltagelse for en Sag snart var vakt, saae man hyppig Artikler fra hans Haand, der vel efter deres Natur ikke kunne gaa tilbunds i Sagen, men dog afgive Bidrag dertil, som havde Betydning. Hans største litteraire Virksomhed falder i Aarene 1859—61, da han udgav flere selvstandige Bøger. Den første: „Landbruget med særligt Hensyn til Forpagterne“, der udkom 1859 og i et andet omarbejdet Oplag 1864, blev nærmest fremkaldt ved Prof. Stöckhardt's Skrift: „Der angehende Pächter“, idet han paa dansk udarbejdede en



tilsvarende, men mindre omfangsrig Bog. Han søgte ogsaa heri at vise hvorimeget baade Ejer og Forpagter synde mod deres egen Interesse, ved ikke at ordne Forpagtningsbetingelserne saaledes, at Jorden bestandig holdes i Kraft og Besætningen fodres rigeligt. I 3 Smaafrister, som udkom 1860 under Navn af „Peter kommer paa Landet“ 1ste, 2den og 3die Afdeling har han, mest i Samtaleform, udviklet en ung Mand's Uddannelse til Landmand, og bragt de forskjellige Landbosforhold under Omtale, indpræntende Arbejdsomhed, Nøjsomhed og et tænkende Agerbrug. En anden lille Bog: „Hvorledes Hans fandt Guld herhjemme“, som udkom 1861 er nærmest bestemt til Folkelæring og behandler især Forholdet mellem Husbonde og Tjenestetjende. Endelig udgav han i disse Aar første Gang en „Kommebog for Landmænd“, som, foruden at være indrettet til forskjellige Optegnelser for et Landbrug, tillige var ledsaget med mange forskjellige Arter Oplysninger. Den er siden flere Gange udkommen med nogle Forandringer.

Vi komme nu til at omtale Valentiner i hans huslige Liv, som Husbonde og Husfader.

Som Husbonde søgte han, saavidt muligt, at bringe de Regler til Udførelse, som han fremstillede i sine Skrifter. Han var en Fader for sine Husmænd, og var der noget tilbage at ønske i Forholdet, var det vel nærmest at hans Godhed ikke altid paastjønnedes. Med Tjenestefolkene havde han vel ogsaa Bansteligheder at kjæmpe imod, men i det Hele lykkedes det dog at bevare et godt og venligt Forhold. Neppe saae man paa nogen anden Gaard en saa god Samling Malkepiger, sædvanlig hjemmehørende i Eggen. Det var endog Tanken at arbejde hen paa at forene Malkepigegjerning med Uddannelse i Mejerivæsenet og saaledes danne en Slags praktisk Mejeriskole for Gaardmandsdøttre; dette lykkedes det dog ikke at bringe til Udførelse, men det vilde maaffe være skeet, hvis Gud havde forundt ham et længere Liv. Sine Folk beholdt han i lang Tid, og den der i en længere Arrække besøgte Gjeddesdal, traf mange bekendte Ansigter imellem Folkene.

Som Familiefader var Valentiner kjærlig, omhyggelig og opofrende, og derfor ogsaa en lykkelig Mand og Fader. Umiddelbart efterat han tiltraadte Forpagtningen, blev han (den 3die Juni 1831), gift med sin efterlevende Hustru Catharina Elisabeth Jacobsen, Datter af Grosserer Jacobsen i Kjøbenhavn, der i fuld Betydning var Moder for enhver, som blev betroet hendes Omsorg. Han paaskjønnede ogsaa sin Hustrues Bærd, og den Lykke hun beredte ham, og hans gjæstfri Hus, hvor der samledes en stor Kreds, vil mindes med Glæde af enhver, som har kjendt det. Alt hvad der kunde give det et overdaadigt Præg var undgaaet, men man fandt der en venlig, fin og dannet Omgang, og Interesse for alt, hvad der er stort og skjønt i Livet, en Konstfands, som viste sig ved de skjøne Malerier, hvormed Væggene i de efter Herregaardsforhold tarvelige men dog hyggelige Stuer vare forsynede, og man vilde neppe forgjæves søge om noget vigtigt Bærk, som hørte til den nyere danske Litteratur.

Vi have kaldet Valentiner en lykkelig Familiefader, og det var han, skjøndt han ogsaa kjendte ublide Tilfæltelser i sin Familie, indtil det sidste Aar af hans Liv, men da naaede Sorgen hans Hus. Han efterlod sig 5 Børn, 3 Sønner og 2 Døttre, disse sidste vare gifte med hæderlige Mænd, men i Løbet af 3 Maaneder døde begge Svigerfæmnerne, den ene efterladende sig 5 smaa Børn, og samtidig døde Husets trofaste Veninde paa Gjeddesdal efter et langt Sygeleje. Han bar ikke sin Smerte tilstue, men den trykkede ham derfor kun saameget mere, og han begyndte at tabe sin hidtil saa frejdige Stemning. Dog unddrog han sig ikke Omgang, endnu kort før Jul var han tilstæde ved Landmandsmiddagen i Decbr. Termin, hvor han blev valgt til Dirigent og udbragte flere Skaaler med Liv og Interesse. Han klagede imidlertid allerede dengang over Aldebefindende, som han dog haabede at forjage ved at holde sig inde i nogen Tid. Men Sygdommen blev i Vinterens Løb betænkeligere, han led heftige Smertes og afkræftedes mere og mere; han led imidlertid med den største Taalmod, som jo maatte overraske ved hans

af Naturen noget heftige Sind, men viste derved ogsaa, at han satte sit Haab til andet end hvad Møl og Rust kan fortære. I Foraarstiden blev Sygdommens uheldbredelige Natur klar for Lægerne, han faldt mere og mere hen og sov rolig ind den 23de Maj i sin kjærlige Hustrues Arme, som under hele hans Sygdom ikke var veget fra hans Bæje.

Pintseløverdag den 30te Mai jordes han i Familiegraven paa Greve Kirkegaard, hvor en stor Forsamling fjernt og nær fra havde samlet sig. Han havde udtrykkelig ønsket, at ingen rosende Digtale maatte holdes over ham, men kun en Bøn ved hans Kiste; dette skete vel ogsaa, men dog neppe ganske saaledes, som han havde tænkt det. En skøn Sørgefang af Chr. Richardt blev affungen før Kisten udbares til Graven.

Hvor hjært end Hjemmet var Valentiners, groede han dog ikke fast dertil, men færdedes navnlig i de senere Aar meget omkring. Dels gjorde offentlige og private Forretninger ofte Krav paa hans Tid udenfor Hjemmet, dels førte ogsaa hans mange Interesser ham hen, hvor han ventede, at der var noget at see og lære. Foruden vore egne Landmandsforsamlinger besøgte han 1847 den tydske Landmandsforsamling, der afholdtes i Kiel, den svenske i Gøtheborg og Malmø 1860 og 65, og 1867 Udstillingen i Paris; tillige gjorde han i de sidste Aar tvende Rejser til Wien for at besøge en der bosat Søster og var flere Gange i Skaane, hvor hans Virksomhed, ligesom her, var meget paastjønnet.

Født i Holsten, tydsk opdragen og i den første Tid af sit Ophold kun omgivet af tydstalende Slægt kunde det ikke undgaaes, at han, skjøndt han kom hertil i en ung Alder, beholdt en kjendelig Accent; men han talte og skrev Dansk flydende og betragtede det ogsaa i den sidste Del af sit Liv som sit Modersmaal. Han var en meget fædrelandsfindet Mand, og da Bruddet kom mellem dansk og tydsk, var han intet Øjeblik i Tvivl om, til hvilken Side han hørte. Da hans yngste Datter blev forlovet med hans Søstersøn, der var Skibsfører fra

Ekernførde, gjorde han sit Samtykke afhængig af, at den unge Mand blev Borger i Danmark og sejlede under dansk Flag, og Skibet, hvori han selv tog en større Part, blev overført til den danske Skibsrolle. For ethvert Foretagende, der kunde fremme Fædrelandets Interesse, var hans Pung altid aaben, og i saa Huse fandt man en skønnere og mere sympathetisk Stemning baade i Fædrelandets lykkelige og ulykkelige Tider end paa Gjeddesdal.

B. S. Sorgenfen.

---